

בית משפט השלום בהרצליה

4 נוב 2021
10412-09-20
בקשה מס': 16

ת"א 10412-09-20 ניסבום נ' הבר

הבכירה הדסה אסיף

השופטת

חיים ניסבום
ע"י עו"ד יורם שר

התובע

- נגד -

אריה הבר

הנתבע

פסק דין

1. הבקשה שבפני היא בקשת התובע למחוק את כתב ההגנה של הנתבע, לתת כנגד הנתבע פסק דין כמבוקש בתביעה, ולחייב אותו בהוצאות.
2. לטענת התובע, יש לקבל את הבקשה לנוכח התנהלותו של הנתבע, שמתעלם באופן שיטתי מהחלטות שניתנו בעניינו. בהחלטה מיום 12.9.21 אפשרתי לנתבע להגיב לבקשה, אך למרות שהנתבע, שהוא עורך דין, צפה בהחלטה, לא הוגשה תגובה מטעמו.
3. לאחר שעיינתי בבקשה ובכל התיק שבפני, הגעתי לכלל מסקנה שהתובע אכן זכאי ליטול פסק דין כנגד הנתבע, וזאת כבר בשלב הזה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

4. התובע ואחותו היו בעלים של זכויות בדירה. הדירה הייתה מושכרת. כספי השכירות הופקדו בידיו של הנתבע, שהוא עורך דין, והוא שימש כנאמן עבור התובע מכוח יפוי כוח שנתן לו התובע.
5. לטענת התובע, במהלך השנים התקבלו בידי הנתבע דמי שכירות בסכומים ניכרים, אך הנתבע לא העביר לו את חלקו בהם. לטענת התובע, הנתבע גם התחמק פעם אחר פעם ממתן פירוט בדבר התקבולים שהתקבלו בידיו מדמי השכירות.
6. התובע טען בתביעתו שעל הנתבע להעביר לו דמי השכירות המגיעים לו. יחד עם התביעה הכספית עתר התובע גם לצו למתן חשבונות. התובע ביקש שבית המשפט יורה לנתבע להעביר לו את פירוט הכספים שקיבל עבורו, ומה נעשה בהם.
7. הנתבע, סירב באופן נחרץ לצו המבוקש למתן חשבונות. בקדם המשפט שהתקיים ביום 3.6.21, וחרף התנגדות הנתבע, ניתנה החלטה המורה לו לפרט את כלל הכספים שהתקבלו אצלו בגין דמי השכירות, מתי התקבלו, מה נעשה בהם ומה היו פירות אותם סכומים, ככל שהיו, והכל למשך שבע השנים שקדמו להגשת התביעה.
8. על פי ההחלטה היה על הנתבע למסור את המסמכים והנתונים לתובע עד ליום 3.8.21.
9. בפועל, הנתבע לא מסר את המסמכים שצווה למסור. לטענת התובע, לנוכח התנהלות הנתבע יש להורות על מחיקת כתב ההגנה ועל מתן פסק דין כנגד הנתבע בהעדר הגנה. לטענת התובע, בהתנהלותו עשה הנתבע שימוש לרעה בהליכי בית המשפט ואפילו רק מן הטעם הזה יש ליתן נגדו פסק דין. **המצב המשפטי**
10. בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן – "התקנות"), ישנן מספר הוראות דין המסמיכות את בית המשפט למחוק כתב טענות של מי מהצדדים. לאור הוראות אלה, ובנסיבות המקרה שבפני, במקרה שבפני יש יותר מטעם אחד למחוק את כתב ההגנה של הנתבע.
11. תקנה 60(א) לתקנות קובעת: "הליכי גילוי ועיון נאותים מהווים תנאי בסיסי לקיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן; סבר בית המשפט שבעל דין לא קיים כראוי את חובתו לפי פרק זה, רשאי הוא לחייבו באופן מיידי בהוצאות ובמקרים מיוחדים אף למחוק את כתב טענותיו." (הדגש שלי, ה.א.). תקנה 60(ג) דנה במקרה שבו בעל דין אינו מגלה מסמך מזיק המצוי ברשותו, וקובעת כי: "...ואם מדובר במסמך המזיק לעניינו של בעל הדין רשאי בית המשפט להורות על מחיקת כתב התביעה או כתב ההגנה, לפי העניין, ואם לא הורה כן, יורה על חיובו בהוצאות זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן." (הדגש שלי, ה.א.). 13. במקרה שבפני, הנתבע לא השלים הליכים מקדמיים וממילא לא צירף עותק מהאסמכתאות הרלוונטיות, אף לא במסגרת הליך גילוי מסמכים. תחת זאת, הוא בחר להגיש לא פחות משלוש בקשות למחיקת התביעה על

הסף בשל אי גילוי מסמכים מצד התובע. כל הבקשות האלה נדחו על ידי מהנימוקים שפורטו בהחלטות שניתנו בדיון מיום 3.6.21. (עמ' 4 ש' 24-33, עמ' 5 ש' 1-3). 14. לא רק שהנתבע נמנע מלגלות מסמכים כפי שצווה, הוא גם התעלם באופן בוטה מהצו שחייב אותו להמציא חשבונות לתובע. די בהתנהלות זו על מנת להצדיק את מחיקת כתב ההגנה של הנתבע. 15. התובע טען, כי יש להורות על מחיקת כתב ההגנה של הנתבע גם בשל שימוש לרעה בהליך המשפטי, וזאת מכוח תקנה 42 לתקנות הקובעות: **"סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו."** 16. קשה להגדיר מראש, מתי תיחשב התנהגות בעל דין כניצול לרעה של ההליך השיפוטי. האיסור מבוסס בעיקרו על אמת מידה אובייקטיבית, הנבחנת בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה. המבחן הינו בעיקרו מבחן של סבירות והגינות – כיצד היה בעל דין סביר והגון נוהג בנסיבות העניין (הש' בייניש בבש"א 6479/06 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' משה שנפ [פורסם בנבו], פסקאות 6-8 לפסה"ד [ניתן ביום 15.1.2007]). ניתן לומר כי שימוש לרעה בהליכי משפט הוא שימוש שנועד להשיג לאחד הצדדים יתרונות בלתי מוצדקים בהליך המשפטי. **(רן לחמן, "ניצול לרעה של הליכים משפטיים בישראל", הפרקליט, נד (2016) 375, 378)**. 17. על בית המשפט, בבואו להכריע בדבר מתן סעד בגין שימוש לרעה בהליך השיפוטי, לאזן בין מכלול הזכויות והאינטרסים האמורים ובכלל זה: טיב ההתנהגות הנדונה של בעל הדין - האם עלתה כדי התחכמות, תחבולה, שרירות לב, זלזול בבית המשפט או הכשלת הצד שכנגד וההליך בכללותו; מצב נפשו של בעל-הדין, קרי האם השימוש לרעה בהליך השיפוטי נעשה בהיסח הדעת, מתוך טעות או רשלנות או שמא במתכוון; היקף ועוצמת הפגיעה בכללי הפרוצדורה הרלוונטיים ובתקינות ההליך השיפוטי; וכן מידתיות הסעד המבוקש נוכח הפגיעה האפשרית בזכויותיו של בעל הדין (בש"א 6479/06 הנ"ל, בפסקה 8 לפסה"ד). 18. יישום עקרונות אלה על המקרה שלפניי, מוביל למסקנה, כי הנתבע עשה שימוש לרעה בהליך המשפטי, כשניהל את ההליך באופן שמסרבל ומקשה על בירור המחלוקת. בנוסף, הוא אף התעלם במופגן מהחלטות שניתנו בעניינו. התנהלות כזו היא חמורה במיוחד כאשר מדובר בצד שהוא עורך דין. 19. בניסיון לחמוק מחובתו ליתן חשבונות לתובע, הנתבע העלה שלל אמתלות: תחילה טען, כי אחותו של התובע היא שניהלה את הליך ההתחשבנות בגין שכר הדירה (שהתחלק בינה ובין אחיה התובע) וממילא כלל הנתונים אגורים אצלה (פרוטוקול מיום 3.6.21, עמ' 1 ש' 7-8, 19-21; עמ' 2 ש' 1-2). אחר כך טען, שדמי השכירות שהתקבלו בידי נזקפו כשכר טרחה בגין פעולות משפטיות שבצע עבור התובע, אך לא פירט אילו פעולות (עמ' 1 ש' 10, 17, 21-22). בהמשך טען, שהוא אינו צריך לצרף את החשבונות עצמן, שכן הוא יכול לצרף את הרישומים שבצעה אחותו של התובע (עמ' 1 ש' 19). עוד הוא טען, שאמנם הוציא קבלות בקשר עם תקבולים שקיבל לידי וזה מצוי בהנהלת חשבונות, אך אין לחייב אותו להמציאן, שכן הדבר מחייב פניה לרואה חשבון וכרוך במשאבים, אנרגיה ועלויות (עמ' 1 ש' 26-27; עמ' 2 ש' 2). 20. כל זאת כשהנתבע מודה שהוא היה מיופה כוחו של התובע (עמ' 1 ש'

16) וכי הוא קיבל כספים עבור התובע בגין חלקו של התובע בדמי השכירות (עמ' 1 ש' 16-17). לא זו אף זו, הנתבע הודה שהוא נטל כספים שקיבל עבור התובע והפקידם לחשבונו הפרטי(עמ' 1 ש' 17, 21-22, 25). 21. טענות הנתבע נדחו ובהחלטה מיום 3.6.21 הוא חויב למסור חשבונות לתובע. גם נקצבו מועדים לשם כך, אך הנתבע הפר את הצו ברגל גסה. 22. ביום 9.9.21, בחלוף יותר מחודש מהמועד שנקצב לכך, הגיש הנתבע רשימות, ללא מסמכים. מדובר ברשימות שנערכו על ידי הנתבע, אך הן אינן כוללות צילומי השיקים שהתקבלו, אין בהם מס' חשבון הבנק אליהם הופקדו השיקים ואף לא מספרי החשבוניות או הקבלות שהוצאו בגין תקבולים אלה. כמו כן אין ברשימות האלה פירוט מה נעשה בכספים הללו, מה היו פירות אותם סכומים ככל שהיו והם אינם מתייחסים לכל 7 השנים שלגביהן ניתן הצו. הנתבע גם לא הציג פירוט של השירותים המשפטיים שלטענתו נתן לתובע, ואשר את התשלום המגיע לו, כביכול, עבורם, הוא גבה לטענתו מתוך דמי השכירות. בהעדר כל הפרטים האלה, הנתונים החלקיים שמסר הנתבע אינם נאותים ואינם עומדים בדרישת הפסיקה (ע"א 127/95 מועצת הפירות ייצור ושיווק נ' מהדרין בע"מ [פורסם בבב] (ניתן ביום 31.8.1997, פסקה 5 לפסה"ד). ברור גם שהנתבע, שהוא עורך דין, יודע היטב שלא מילא אחר הצו שניתן בעניינו. 23. בדיון, שהיה ביום 12.9.21, הנתבע הודה כי הוא הפר את הצו במודע. הוא טען שהצו ניתן בחוסר סמכות (פרוטוקול מיום 12.9.21, עמ' 7 ש' 6). משנשאל, מדוע לא הגיש ערעור על החלטת בית משפט מיום 3.6.21 במסגרתו ניתן הצו כאמור, השיב שהוא אינו צריך להגיש ערעור על ההחלטה, כי זו חצי החלטה (שם, עמ' 7 ש' 8). בהמשך אף טען, כי הפר את הצו שניתן משום שהוא סבור כי החלטת בית המשפט ניתנה ללא עילה, שהיא בטלה מעיקרה ולא ניתנת לביטול (שם, עמ' 7 ש' 11-8). 24. התנהלות זו של הנתבע, לצד התנהגותו באולם בית המשפט, מעידה על זלזול מופגן בקיומו של הליך ראוי ותקין. די לעיין בפרוטוקולים של שני הדיונים על מנת להתרשם. 25. עולה אפוא, כי הנתבע עשה דין לעצמו והפר באופן בוטה פעם אחר פעם את החלטות בית המשפט שניתנו. 26. אני קובעת איפה כי התנהגות הנתבע עולה כדי ניצול לרעה של הליכי משפט. 27. כפועל יוצא מכך ומכוח סמכותי על פי התקנות שהובאו לעיל, אני מורה על מחיקת כתב ההגנה של הנתבע. 28. טעם נוסף, שמכוחו זכאי התובע ליטול כבר עתה פסק דין כנגד הנתבע, מצוי בתקנה 63(ב)(16) לתקנות הקובעת: **"בישיבת קדם המשפט יורה בית המשפט על דרכי הדיון בתובענה במטרה לייעלו, לפשטו ולהחישו; בכלל זה רשאי הוא, מיוזמתו או לבקשת בעל דין - למחוק את כתב התביעה או לדחות את התובענה או לתת פסק דין אם מצא שכתב ההגנה אינו מגלה הגנה כלל;** (ההדגשות אינן במקור - ה.א.). 29. עיון בכתב ההגנה מעלה, כי הוא אינו מפרט טענות ממשיות כנגד התביעה, וכולל רק טענות שהן כלליות וסתמיות. הנתבע הגיש כתב הגנה ארוך ומסורבל, המשתרע על פני 11 עמודים. בכתב ההגנה הוא מתאר באריכות את מערכת היחסים שהייתה, לטענתו, בין התובע ובין אחותו של התובע, הגב' מירקין, ואת מערכת היחסים שהייתה, לטענתו, בין הגב' מירקין ובין נשותיו של התובע. זאת, מבלי שטרח לבאר מה הרלוונטיות של הטענות האלה לתביעה שבפני

(וראו גם פרוטוקול הדיון מיום 3.6.21, עמ' 2 ש' 37-35, עמ' 3 ש' 1) 30. לא זו אף זו, הנתבע העלה בכתב ההגנה בליל של טענות כנגד התביעה, אך בלא שטענות אלה גובו באסמכתאות כלשהן, כגון: קבלות, חשבוניות, או פירוט הסכומים שקיבל עבור התובע. כפי שכבר פורט, גם בהמשך נמנע הנתבע מלהציג מסמכים כלשהם. הנתבע, שטען כי קיזז אל מול דמי השכירות שגבה עבור התובע סכומים שהתובע חב לו בשל שירותים משפטיים שנתן לו, גם לא טרח לפרט מהם אותם שירותים או מה פירוט שכר הטרחה אשר חייב בו את התובע עבור כל שירות משפטי שנתן לתובע, אם וככל שזה ניתן. 31. לאור האמור, אני קובעת, שמדובר בכתב הגנה סתמי, שאינו מגלה הגנה כלל. 32. התובע טען, כי בנוסף למחיקת כתב ההגנה של הנתבע ומתן פסק דין בהעדר הגנה, יש לחייב את הנתבע בהוצאות בשל הפרת סעיף 6(1) לפקודת בזיון בית משפט, המסמך את בתי המשפט: "... לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לזו שניתן על ידם והמצוה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה". 33. הפסיקה קבעה, כי הליך הביזיון הינו הליך אכיפה קיצוני, שהסנקציה בעקבותיו - קנס או מאסר - עשויה להיות קשה ופוגעת. לכן מקובל לראות בו הליך שיורי, שבו ניתן לנקוט רק לאחר שההליכים האחרים האפשריים נבחנו או מוצו. עוד נקבע, כי השימוש בכלי אכיפת זה שפגיעתו עשויה להיות קשה צריך להיות מוגבל רק למקרים מתאימים, וכי אין להיזקק להליכי ביזיון בית משפט כאשר קיימת דרך אחרת לביצוע ההוראה השיפוטית (ע"פ 519/82 ידידה גרינברג נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2)187, 192 פסקה 8 לפסה"ד, ר' גם רע"פ 7148/98 עזרא נ' זלזניאק, פ"ד נג(3) 337, 346). 34. לאור התוצאה שאליה הגעתי, ועמדת הפסיקה, לפיה השימוש בסעיף זה נועד ככלי לאכיפת ההחלטה השיפוטית במבט צופה עתיד, אינני נדרשת לדון בשאלה, האם המקרה שבפניי מצדיק חיוב הנתבע בהוצאות מכוח הוראות פקודת בזיון בית המשפט. משניתן עתה פסק דין בהעדר הגנה, מתייטר הצורך באכיפת הצו למתן חשבונות שאת אכיפתו עשוי השימוש בפקודה זו לקדם, ומשכך אין טעם בהטלת הוצאות מכוח סעיף זה. **סיכום:** 35. משנמחק כתב ההגנה של הנתבע, זכאי התובע ליטול פסק דין בהעדר הגנה, כמבוקש בתביעה. לפיכך, אני מחייבת את הנתבע לשלם לתובע את סכום התביעה – 250,000 ₪. 36. התובע טען שיש לחייב את הנתבע בהוצאות מיוחדות, מכוח הוראות תקנות 1-5 א לתקנות, אשר קובעות את עקרונות היסוד לקיומו של תקינות ההליך, ובכלל זה חובת בעלי הדין לנהוג בתום לב ובהגינות דיונית, תוך מימוש התכלית הדיונית, ובכלל זה העמדת הפלוגות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין, מיקודן, בירורן והכרעה בהן (תקנה 3(ב) לתקנות), איסור על שימוש לרעה בהליכי משפט, ובכלל זה פעולה בהליך שמטרתה להשהות או לשבשו (תקנה 4 לתקנות). 37. נוכח המסקנה אליה הגעתי, לפיה הנתבע עשה שימוש לרעה בהליכי משפט, הן באופן ניהול ההליך הדיוני וסרבולו והן בהתנהגותו במהלך שני דיוני קדם המשפט שהתקיימו, ולאור הוראות תקנה 151(ג) לתקנות, וסכום התביעה, אני מעמידה את סכום ההוצאות ושכ"ט עוה"ד שישלם הנתבע לתובע על סכום כולל של 30,000 ₪. זאת, בנוסף להוצאות שכבר הוטלו על הנתבע במסגרת הדיון מיום 3.6.21. 38. בעניין זה אפנה לדברים שנקבעו ברע"א 8921/20 SKS

Holdings LLC נ' גיל אורן עו"ד [פורסם בנבו] (ניתן ביום 13.5.21, פסקה 35 לפסק הדין): "נראה כי מחוקק-המשנה היה ער למצב הקיים, וביקש 'להפוך את המשוואה'. מעתה ואילך, ידע כל בעל דין, כי אם יעשה שימוש לרעה בהליכי משפט, יצא מההליך וידיו על ראשו. מחיקת כתב הטענות; הטלת הוצאות על הצד הגבוה לטובתו של הצד השני; והטלת הוצאות בשיעור משמעותי לטובת אוצר המדינה, כל אלה יובילו לכך ש'ניתוח כלכלי' שיתבצע אקס-אנטה, יצביע על חוסר הכדאיות הכלכלית הטמונה בשימוש לרעה בהליכי המשפט. כך נוכל לעמוד על המשמר, ולוודא כי בפעולתנו כשופטים אנו מקדמים עשיית צדק, ומונעים ניצול של מערכת המשפט, על-ידי בעלי אינטרסים זרים, אשר עלולים להסיג את הצדק לאחור." המזכירות תעביר את פסק הדין לצדדים, ותסגור את התיק. ניתן היום, כ"ט חשוון תשפ"ב, 04 נובמבר

הדסה אסיף, שופטת בכירה, 2021, בהעדר הצדדים.